

YTTRANDE

2018-10-29

Dnr 102-2018/5337

Regeringskansliet

Miljö- och energidepartementet

103 33 Stockholm

Yttrande över betänkandet Vågar till hållbara vattentjänster (SOU 2018:34)

Regeringskansliets dnr M2018/01630/Nm

Sammanfattande kommentarer till några av utredningens slutsatser, överväganden och förslag

Vattentjänstlagen

Lantmäteriet ställer sig positivt till föreslagna regeländringar i lagen (2006:412) om allmänna vattentjänster, LAV. Tillägget till 6 § ger kommunerna större flexibilitet och ett mer pragmatiskt förhållningssätt vid hantering av vattentjänster. Flexibiliteten kan också förväntas gagna enskilda fastighetsägare och troligen även befintliga vattenkollektiv och är i grunden också en demokratifråga. Förslaget öppnar också för ett ökat antal gemensamhetsanläggningar för VA i framtiden, vilket bedöms vara en fördelaktig VA-lösning i olika avseenden och Lantmäteriet spelar här en viktig roll vid bildandet av gemensamhetsanläggningar genom anläggningsförrättningar och beslut.

Lantmäteriet vill dock peka på att vid begäran från enskild om bildande av gemensamhetsanläggning för VA riskerar det föreslagna tillägget i andra stycket 6 § skapa osäkerhet kring i vilka situationer gemensamhetsanläggning kan inrättas. Ett exempel är om anläggningen ligger inom kommunens verksamhetsområde för VA, men kommunen ikläder sig detta ansvar först i ett senare skede. Då uppkommer frågan om lantmäterimyndigheten vid anläggningsförrättningen ska se till så att utformningen av anläggningen förbereds för ett framtida eventuellt kommunalt övertagande utan besvärande ombyggnationer och kostnader för de enskilda fastighetsägarna och VA-kollektivet.

Redan idag ställs lantmäterimyndigheterna inför avvägningsfrågor om den aktuella anläggningen t.ex. tillgodoser ändamål av stadigvarande betydelse för fastigheterna respektive är av väsentlig betydelse för fastigheten (se 1 och 5 §§ anläggningslagen [1973:1149], AL). Dessa avvägningar kan påverkas av en eventuell eller förestående utbyggnad av allmän VA-anläggning. Det gäller också vid prövning av övriga villkor till skydd för enskilda och allmänna intressen i AL. Med förslagets utformning till lydelse av 6 § LAV

Lantmäteriet

801 82 Gävle

BESÖKSADRESS: Lantmäterigatan 2 C, Telefon 0771-63 63 63, FAX 026-68 75 94

E-POST: lantmateriet@lm.se, INTERNET: www.lantmateriet.se

riskerar det att bli svårare att avgöra när det är rättsligt möjligt att bilda gemensamhetsanläggning. Lantmäteriet efterfrågar därför förtydliganden för att underlätta myndighetens bedömningar i sådana fall.

På s. 160 i betänkandet framhålls att vid [kommunens] bedömning av om det är möjligt att ordna vattentjänsterna på ett annat sätt – varmed förstås bl.a. enskilt huvudmannaskap genom gemensamhetsanläggning – är det viktigt att även ta hänsyn till lämpligheten och önskvärdheten därav. Utöver hälso- och miljöaspekterna måste det också finnas rättsliga förutsättningar för åtgärderna. Lantmäteriet ser en brist i att betänkandet inte tydligt klargör hur kommunens bedömning av de rättsliga förutsättningarna ska gå till. Inrättandet av gemensamhetsanläggning enligt AL förutsätter nämligen ofta komplicerade rättsliga avvägningar som görs av särskilt utbildad personal inom lantmäterimyndigheterna. Hur ska kommunen utreda de rättsliga förutsättningarna i fall där verksamhetsområdets omfattning berör fastigheter vars samverkan i form av gemensamhetsanläggning inte tidigare har prövats, eller där omprövning av gemensamhetsanläggning aktualiseras?

Vattentjänstplan

Lantmäteriet är även positiv till utredningens förslag att det ställs krav på långsiktig planering av de kommunala vattentjänsterna inklusive skyfallsanpassning. För många kommuner är dagvattenhanteringen problematiskt i brist på mark för öppna dagvattenlösningar i byggd miljö. Flera möjligheter att få tillgång till mark finns. Möjligheten att genom ledningsrätt få tillgång till mark är dock enligt ledningsrättslagen begränsad till rörledningar. Det har därför i olika sammanhang, bl.a. i Klimatanpassningsutredningens betänkande (SOU 2017:42), framförts önskemål om översyn av ledningsrättslagen med syfte att utöka dess omfattning även till andra lösningar, exempelvis uppsamlingsmagasin under mark. Lantmäteriet som är tillståndsgivande myndighet genom ledningsrättsförrättning följer utvecklingen nära.

Förbättrad VA-rådgivning

Lantmäteriet finner det värdefullt att VA-rådgivningen förbättras och instämmer i utredningens förslag att Havs- och vattenmyndigheten ges i uppdrag att utreda och föreslå organisation och finansiering av en nationell VA-rådgivning till fastighetsägare när det gäller små VA-anläggningar. Lantmäteriet instämmer också i förslaget att utveckling och etablering av rådgivningen bör ske i nära samarbete med sex utpekade myndigheter varav Lantmäteriet är en.

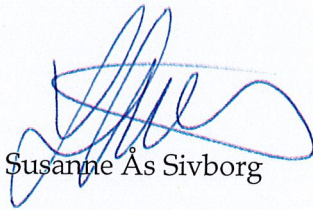
Lantmäteriet ställer sig också positiv till förslaget att ta fram en vägledning och kunskapsunderlag om gemensamhetsanläggningar för hushållsspillvatten med kommunerna som målgrupp samt att Naturvårdsverket och Lantmäteriet och ytterligare berörda myndigheter involveras i arbetet.

Avloppsdeklarationer

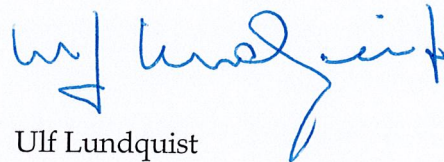
Lantmäteriet har inga synpunkter på utredningens förslag att det införs en avloppsdeklaration för mindre avloppsanläggningar men vill peka på risken för att kontroll och administration av deklarationerna blir betydande, vilket kan komma att begränsa resursutrymmet för den kommunala tillsynen i fält av enskilda VA-anläggningar.

Lantmäteriet har i övrigt inga synpunkter att redovisa.

Lantmäteriets beslut i detta ärende har fattats av generaldirektören Susanne Ås Sivborg. I den slutgiltiga handläggningen har även deltagit biträdande generaldirektören Anders Lundquist, juristen Gustav Mark och utredaren Ulf Lundquist, som varit föredragande i ärendet.

Susanne Ås Sivborg

Ulf Lundquist